

Adriana Ungureanu

© Editura EIKON

București, Str. Smochinului nr. 8, sector 1,
cod poștal 014606, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

UNGUREANU, ADRIANA

Umbra pașilor ei : Iulia Hasdeu : între viață și nemurire : roman / Adriana
Ungureanu ; pref. de Christian Crăciun. - București : Eikon, 2019

ISBN 978-606-711-990-9

I. Crăciun, Christian (pref.)
821.135.1

Tehnoredactor: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

URMA PASILOR EI

Iulia Hasdeu
între viață și nemurire

Roman

Prefață de Christian Crăciun

EIKON
București, 2019

Cuprins

„Rebeca în căutarea Iuliei”	5
Prolog.....	11
Partea I. Povestea unei obsesii.....	19
După 103 ani	23
După 108 de ani	66
După 111 ani	72
După 113 ani.....	81
După 118 ani.....	105
După 123 de ani.....	112
Partea II. Urma pașilor ei.....	121
După 124 de ani	227
După 125 de ani.....	425
Epilog	435
Bibliografie.....	443

Prolog

Ziua de vineri, 29 septembrie 1888, avea să pună capăt unei suferințe cumplite, după nouă luni de chin. Deznodământul se petrecuse în miezul zilei, la ora unu și jumătate fix, când și-a dat ultima suflare. Întâmplare sau nu, venise pe lume la aceeași oră, dar noaptea. În timp ce sufletul ei se elibera, încheind o buclă temporală perfectă care acoperea optsprezece ani, zece luni și cincisprezece zile, pe Pământ rămăseseră cele două ființe care o zămisliseră și care își aleseră cea mai cumplită menire existențială, aceea de a vedea cum propriul copil se stinge sub ochii lor.

Tuberculoza era în acea vreme o boală fără leac, dar prezența celui mai bun medic de plămâni al vremii, doctorul Nicolae Kalinderu, profesor la Facultatea de Medicină din București, inspirase familiei speranța unei însănătoșiri, într-un ritm mai lent. Din nefericire, pronosticul fusese infirmat, toate eforturile eşuaseră. Numai tatăl ei nu voia să accepte că oricât fusese omul de priceput în meseria sa, soarta impusese verdictul final și toată revolta și-o îndreptase asupra acestuia, acuzându-l de tot ce făcuse, dar mai ales de ceea ce nu făcuse.

În ziua de luni, 2 octombrie 1888, după o înmormântare somptuoasă, care respectase ritul ortodox, urmase cel mai mare greu pe care îl poate suporta un om: pustietatea părintelui unui copil ce nu mai există. Sosise timpul ca Dumnezeu să fie întrebăt la începutul fiecărei zile, de ce le dăduse totul, ca apoi să-și revendice nemilos darul. Divinitatea își dovedise existența prin generozitatea sa, iar viața căpătase un sens real când cei doi, soț și soție, conștientizaseră reîncarnarea unei părți din ființa lor într-un alt trup zămislit de ei și desăvârșit de Aceasta. Odată deveniți părinți, se simțiseră mai bogăți, asigurându-și o moștenire ce le innobilase menirea, dar trăirea le fusese scurtă și bucuria amară.

Îndeosebi el, tatăl, așteptase împlinirea unor mari speranțe și visuri de a lăsa ceva în urma sa, nu doar o simplă perpetuare genetică, ci o moștenitoare de nădejde care ar fi putut propovădui faptele importante și demne ale sale, dar mai ales ale predecesorilor săi. Ar fi putut însemna

continuarea muncii lui de-o viață și propășirea bogăției spirituale acumulate în patru generații. Ar fi putut însemna multe, mai ales când copilul fusese atât de înzestrat cu haruri rare, iar părinții păreau blagosloviți de soartă, primind împăternicirea divină prin nobilul lor rol de călăuzitori.

Numai că Dumnezeu avusese alte socoteli și și luase darul înapoi. Nimeni nu a reușit vreodată să deslușească tainele deciziei Lui, doar cei încercați de cumplita tragedie căutaseră tot restul vieții lor să le înțeleagă.

Inceputul fusese o luptă între acceptare, delir, ură și dorința de a muri. Dacă pentru mama, credința fusese mereu propriul aliat, pentru tată era ceva interpretabil, nu tocmai bine definit, împărtășind valorile creștine, îmbrățișând curențul iluminist, dar, paradoxal, dintotdeauna se declarase spiritist, convins de existența vieții de apoi. Gall, Lavanter, Swedenborg și mulți alți dătători de speranțe, pe care îi studiase în profunzime încă din timpul tinereții, îl ocrotiseră parcă premonitoriu pentru tot ce se întâmplase. Amintindu-și de aceștia, un nou germene de lumină răsărea în sufletul său sfâșiat: fiecare zi ce avea să treacă pe pământ însemna o apropiere a momentului în care își va fi reîntâlnit fiica. Chiar dacă viața îmbrățișase menirea durerii și a chinului, avea să trăiască tot restul vieții cu speranța marii întâlniri.

*

6 luni mai târziu

„După moartea fiicei mele, eu trebuia să mă împușc sau să înebunesc – una din două (...) De ce n-am înebunit? Dintii, nebunia are și o parte a sa fizologică, fiind ca un fel de ceartă între corp și suflet, și se vede că la unii oameni ambele elemente, cel corporal și cel sufletesc, se echilibrează, astfel încât lupta între ele nu poate să ajungă la nebunie. A doilea: sub raportul psicolitic, nebunia este totdeauna rezultatul desperării, iar eu n-am desperat niciodată, pururea sperînd în dreptatea lui Dumnezeu, pururea sperînd într-o viață viitoare mai bună, pururea sperînd – chiar în momentul cînd fiica mea își da ultima suflare – că aceasta nu este decît o despărțire vremelnică, urmată de o unire în vecinie. Al treilea, poate tocmai pedeca cea mai puternică, puteam oare să-nnebunesc eu, cînd citeam zi și noapte numai scierile ei, în cari o angelică îmi vorbea mereu despre credință și speranță? Puteam, oare să-nnebunesc cînd, corpul ei zăcînd în groapă, spiritul ei – mai viu ca oricînd – era neconcenit în mine? Iată de ce nu m-am împușcat și n-am înebunit.”¹

Bogdan Petriceicu Hasdeu

Trecuseră doar șase luni de atunci, de când încetase să trăiască, în ciuda celor 51 de ani pe care tocmai îi împlinise. Fiecare zi se scursește greu și nemilos, până când iarna trecuse din calendar, dar încă nu-i dădea

¹ Vasile Sandu – Viața lui B. P. Hasdeu, Editura Minerva, București, 1989, p.201

voie primăverii să-și risipească frumusețea. Si chiar dacă ar fi fost cald și bine afară, cine s-ar fi bucurat? Fiecare clipă o ducea din inertie, fără a mai aștepta, fără a mai spera ceva, ca un bătrân istovit de viață, ce se tot întreabă dacă l-o nimeri odată sfârșitul, deși-l simțea de departe și tare mult l-ar fi dorit. Trăia în singurătate, murind încet, pentru că acesta avea să-i fie destinul. Zilele consumau gânduri bogate, ce căutau răspunsuri prea multor întrebări, încercând eforturi de a menține neatinse de timp puținele amintiri.

Rutina își cerea dreptul ca după cina oferită cu generozitate de către soție – și ea la fel de măcinată de durere – să se așeze în camera dânsului la masa de lucru și să mai zăbovească un ceas- două în universul fără de sfârșit al lingvisticii, poate-poate o reușî să mai adune câte ceva care să completeze măcar câteva rânduri magistralei lucrări la care se angajase în fața regelui, pe care o neglijase în ultimul an, nemaigăsind nicicând forță să o continue.

După masă îl încercase oboseala și ca să-și revină puțin, făcuse câțiva pași prin cameră, dar numai după ce aprinsese cele două jumătăți de lumânări ce se înălțau inegal din sfesnicele impunătoare, frumos turnate în bronz, modelate parcă să se asorteze, în lumina palidă, cu suportul călimării cu cerneală în care pana lungă de struț se odihnise din seara trecută, când încetase o altă încercare de a lucra. Se oprise în fața ferestrei inchise, sperând ca răcoarea ce pătrunde prin geam, dincolo de intunericul de afară, să-l ajute să-și revină. Numai că amestecul dintre aerul rece și căldura dogorâtă de sobă din teracotă îl cuprinse într-o stare de amorteață ce-l mâna să se așeze pe scaunul larg și foarte comod din spatele biroului său în stil românesc, din lemn masiv de nuc.

Stătea nemîscat, lipsit de forță, în fața unui teanc de foi și a unui suport plin cu creioane ce așteptau a fi atinse. O stare de somn lupta cu el într-un mod conștient, fără a îtipi vreo clipă, mai ales că o zvâcnire la tamplă stângă ajuta mintea să deruleze gânduri agitate, ținându-l treaz tot timpul. Deși extenuat, fără vлага de a cuprinde vreun obiect, prisese un creion între degete de parcă cineva i-ar fi luat mâna greoaie și l-ar fi ajutat a scrie, fără a avea vreun plan, vreo idee, vreun gând clar de consemnat. Mâna căpătase dintr-o dată o forță neînțeleasă, în ciuda oboselii, iar creionul așternu pe hârtie ceva nedeslușit, într-un ritm telegrafic,

URMA PAȘILOR EI. IULIA HASDEU ÎNTRE VIAȚĂ ȘI NEMURIRE

din ce în ce mai alert. Ce scrisese oare, când nu existase ceva ce trebuia scris? Când conștientizase perfect că se întâmplase fără voia sa, creionul îi căzuse din mâna extenuată, care cu puțin timp înainte nu fusese capabilă nici măcar de o simplă măzgăleală.

Dezmeticit dintr-o stare de vis, deși nu dormise nicio clipă, studiase atent foaia apropiind-o de lumânare. Literele dansau în lumina galbenă, dând viață astfel mesajului pe care tocmai îl primise:

„Je suis heureuse; je t'aime; nous nous reverrons; cela doit te suffire.
Julie Hasdeu”¹

Oboseala îi pierise. Privise îndelung mesajul care nu fusese al lui. Nu înțelesese cum se întâmplase, dar simțise o forță fără s-o vadă. Chibzuise ore în sir, încercând să deruleze cu ochii minții fiecare secvență a experienței sale, notând până la detaliu fiecare secundă amintită. Lacrimile îi curgeau, de dor, de fericire, de mulțumire, de speranță că mesajul era special pentru el și trebuia considerat, o dovadă vie că ea se întorsese la el, îi înțelesese disperarea și nerăbdarea de a o reîntâlni. O comunicare dintre el și ea la șase luni până când el primise un prim răspuns.

Din acea seară de martie umedă și rece, viața lui se schimbăse definitiv, încercând cu încăpătânare să dea un sens științific scopului de a o căuta și de a o găsi, tot sperând că va aduce dovezi prin repetate ședințe de spiritism; dacă se întâmplase odată, cu siguranță va fi existat și o a doua oară. De aceea, tot restul vieții sale fusese dedicat, clipă de clipă, efortului de a o ajuta să pășească din eternitate, prin lumea celor vii și să rămână aici, pentru eternitate.

¹ „Sunt fericită; te iubesc; ne vom revedea; aceasta trebuie să îți fie de ajuns” – B. P. Hasdeu – Sic Cogito, Editura Librăriei Socceu & Comp, București, 1895, p.10

Partea I

Povestea unei obsesii

„Dar sufletul se-avântă-n necunoscuta lume
Și-n alte corpuri trece, când poate ști să ierte;”

Iulia Hasdeu – Moartea

„Fiecare efect rezisțit în existența noastră este rezultatul unei cauze anterioare ...”¹. Dumnezeu ţese viețile oamenilor printr-o urzeală în care, la un moment dat, se întâlnesc unii cu alții, cumva, undeva în Univers. Cei de pe Pământ definesc acest fenomen „coincidență”. În lumea spiritelor se numește „karma”. De fapt, totul este o alegere, de dincolo, pentru aici. Iar ceea ce se întâmplă aici, se proiectează dincolo. Eu am ales să fiu ceea ce sunt, iar ea m-a ales pe mine.

---

¹ R. Emmanuel – Reconciliation avec la vie, Dervy-Livres, Paris, 1988, p.139